

УДК 35.075.5

Хаварівський І.В.

Головне управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Khavarivskiy I.

MAIN ASPECTS OF THE SOCIAL INSURANCE SYSTEM'S REFORM IN CONNECTION WITH TEMPORARY LOSS OF WORKABILITY

Соціальний захист – одна із основних функцій держави, яка включає комплекс економічних, правових та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення основних соціальних прав громадян в державі та пов'язаних із мінімізацією впливу чинників, що знижують якість життя населення. Держава забезпечує основні права людини на соціальний захист на основі національних і міжнародних норм. Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності на сьогодні займає важливе місце в системі соціального захисту працюючих громадян та передбачає їх матеріальне забезпечення у зв'язку із втратою ними заробітної плати (доходу).

Із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [2] з 01 січня 2023 року уповноваженим органом управління в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності є Пенсійний фонд України, який здійснює фінансування страхових виплат, зокрема:

- допомоги по тимчасовій втраті працездатності (лікарняні);
- допомоги по вагітності і пологах (декретні);
- допомоги на поховання застрахованим особам [3].

Такі зміни для людей не мають ніякого значення. Ті виплати, які вони отримували до 01 січня 2023 року продовжуватимуть отримувати і надалі.

Метою реформування системи соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності України є:

- підвищення доступності та покращення сервісу;
- забезпечення прозорості процесів та повна автоматизація і цифровізація нарахування та отримання страхових виплат;
- створення стійкої та дієвої системи соціального захисту найманих працівників у разі настання страхового випадку (тимчасової непрацездатності, вагітності та пологів, інших випадків передбачених законодавством) за рахунок страхових внесків роботодавців та застрахованих осіб;
- удосконалення системи виплат;
- встановлення дієвого контролю за цільовим використанням страхових коштів.

На сьогодні Пенсійний фонд володіє Державним реєстром застрахованих осіб та Електронним реєстром листків непрацездатності. Тобто інформація, необхідна для нарахування лікарняних уже наявна у страховика. Це дозволяє зробити процес нарахування страхових виплат більш швидким та зручним як для роботодавців, так і для заявників (застрахованих осіб), оскільки послуга надається безпосередньо через особистий електронний кабінет страхувальника на Веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України.

Також слід зазначити, що Пенсійний фонд має потужну і розгалужену систему стаціонарних сервісних центрів які представлені у всіх регіонах, а також на віддалених

робочих місцях в територіальних громадах, що дає можливість бути максимально наближеному до людей, мінімізувати необхідний час на звернення громадян. Зокрема, в Головному управлінні Пенсійного фонду України в Тернопільській області функціонує 18 сервісних центрів та 50 віддалених робочих місць в територіальних громадах області. Обслуговування громадян органами Пенсійного фонду України сьогодні здійснюється за принципом екстериторіальності, що дає можливість рівномірно розподілити навантаження та швидко опрацьовувати заявки.

Крім того, Пенсійний фонд на сьогодні приділяє велику увагу розвитку електронних сервісів. Громадяни можуть через особисті кабінети або через мобільний додаток самостійно подавати необхідні документи на призначення певних виплат, отримати відповідь про призначення виплат, а також роз'яснення чинного законодавства щодо тих чи інших виплат [1].

Сьогодні виплати по листках непрацездатності формуються в кабінеті роботодавця, який заповнює відповідну форму заявки і подає (надсилає) її до Пенсійного фонду для відшкодування. Лікарняні фінансуються після того, як роботодавець подасть відповідні дані до Пенсійного фонду. Строк перевірки лікарняного зменшився з 10 днів до 3, що дає можливість людині швидше отримати страхову виплату.

Органами Пенсійного фонду України організована робота так, що громадяни та роботодавці жодним чином не відчули незручностей через передачу функцій від Фонду соціального страхування та забезпечено належний контроль за наданням якісних послуг щодо соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Європейський вибір України та реалії воєнного стану зумовили необхідність реформування вітчизняної системи соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності з метою максимально можливого її наближення до відповідних загальноєвропейських норм і стандартів, що дасть довготривалий позитивний ефект.

Так, об'єднання споріднених функцій у рамках одного фонду сприяє оптимізації організаційно-управлінських витрат структури фондів, підвищує ефективність використання фінансових та людських ресурсів та забезпечує належний контроль за наданням якісних послуг щодо соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Також, реформування має позитивний ефект, як для страхувальників (роботодавців, фізичних осіб – підприємців, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, членів фермерського господарства), так і для застрахованих осіб (найманих працівників). Усі соціальні виплати за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності для громадян зберігаються, а розмір деяких – навіть збільшується, і що найважливіше, за рахунок реформування, значно пришвидшується фінансування Пенсійним фондом України згаданих страхових виплат.

Список використаних джерел:

1. Електронні сервіси Пенсійного фонду України у 2023 році. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2156222-elektronni-servisy-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2023-rotsi-3/>.
2. Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV (із змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
3. Пенсійний фонд. Портал електронних послуг. URL: <http://surl.li/einky>.